

Leden van de gemeenteraad

Steller Lianne de Weerd en Linda Bouw
Onderwerp Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 en regionaal bestuurlijk beleidskader
datum 9 november 2020
Tekst

Geachte meneer/mevrouw,

Op 27 oktober jl. heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (coronawet). In deze brief willen wij u, mede namens de burgemeesters in Kennemerland, informeren over de gevolgen van de coronawet en het regionaal beleidskader op basis waarvan de burgemeesters in Kennemerland met elkaar willen samenwerken.

Tijdelijke wet maatregelen covid-19

De Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (coronawet) zal de huidige noodverordeningen gaan vervangen en geldt in eerste instantie voor drie maanden. Deze wet zal naar verwachting op 23 november 2020 in werking treden. Met deze wet komen de ministers van VWS, J&V en BZK tegemoet aan de wens van de Tweede Kamer en de Raad van State om de coronamaatregelen een structurele juridische grondslag te geven. De noodverordeningen zijn immers bedoeld voor een acute crisis van beperkte duur en inmiddels is al langere tijd sprake van een coronacrisis. Indien nodig kan de coronawet steeds met drie maanden worden verlengd. Ook is het mogelijk dat de wet tussentijds wordt ingetrokken, zodra deze niet meer nodig is.

Uitgangspunt van de coronawet is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie centraal, bij ministeriële regeling, worden vastgesteld. Dat betekent dat in beginsel bij ministeriële regeling wordt bepaald welke maatregelen de minister van VWS landelijk, regionaal of lokaal kan laten gelden. De Tweede en Eerste Kamer bespreken op korte termijn de ministeriële regelingen over de mondkapjesplicht en de maatregelen die momenteel in de noodverordening staan. Ook de routekaart, het overzicht waarin is aangegeven welke maatregelen bij de vier risiconiveaus (waakzaam, zorgelijk, ernstig en zeer ernstig) horen, wordt vertaald naar een regeling. De beide Kamers hebben daarbij

de mogelijkheid om over de regelingen te debatteren en de Tweede Kamer kan er ook over stemmen.

Daar waar de bestrijding lokaal kan, wordt met uitvoeringsregelingen ruimte gemaakt voor lokale afwegingen. De tijdelijke wet bevat een aantal ontheffings-, vrijstellings-, aanwijzings- en bevelsbevoegdheden voor burgemeesters in concrete gevallen. Het is dus niet in alle gevallen mogelijk dat burgemeesters en/of gemeenteraden afwijken van de maatregelen. Ook wordt het mogelijk om bij het uitwerken van maatregelen in een ministeriële regeling te bepalen dat de burgemeester bevoegd is om in de gemeente (gebieden met) plaatsen aan te wijzen waar de desbetreffende maatregelen gelden.

Bevoegdhedenverdeling

De minister bepaalt in overleg met het parlement de noodzakelijke maatregelen en legt deze vast in ministeriële regelingen. De gemeenten voeren deze maatregelen uit en hebben lokaal in bepaalde gevallen autonome afwegingsruimte. Deze autonome afwegingsruimte kan groter of kleiner zijn, afhankelijk van het risiconiveau waar de veiligheidsregio op dat moment in is ingedeeld.

De rol van de burgemeester wordt met de coronawet weer groter omdat de noodverordening kan worden ingetrokken. De openbare orde en veiligheidsbevoegdheden uit de Gemeentewet, Wet openbare manifestaties en het gezag over de politie op grond van de Politiewet 2012 gaan weer terug van de voorzitter van de veiligheidsregio naar de burgemeesters. Na afschaling van de regionale crisisorganisatie blijft een stevige gezamenlijke inzet van gemeenten, GGD en veiligheidsregio noodzakelijk.

De burgemeester heeft de volgende mogelijkheden op basis van de coronawet:

a. Ontheffen

In bijzondere gevallen en na advies van de GGD mag de burgemeester een uitzondering geven op onder andere het verbod tot groepsvorming in een aangewezen plaats, het openstellen van een publieke plaats of het houden van een evenement.

b. Handhaven

Met de komst van de tijdelijke wet wordt de burgemeester weer verantwoordelijk voor handhaving om de naleving van regels te verzekeren als mensen zich op openbare plaatsen niet aan de gedragsregels (kunnen) houden, of om activiteiten of gedragingen vanuit besloten plaatsen (geen woning) te beëindigen, als er ernstige vrees is dat hierdoor verspreiding van het virus wordt veroorzaakt.

c. *Bepalen van plaatsen waar maatregelen gelden*

Deze bevoegdheid kan alleen als het in de desbetreffende ministeriële regeling als mogelijkheid wordt benoemd. Te denken valt aan het aanwijzen van plaatsen waar een groepsvormingsverbod geldt (ministeriële regeling bepaalt het maximum aantal personen) of het aanwijzen van plaatsen waar strengere regels gelden voor evenementen (de ministeriële regeling bepaalt welke regels dat zijn). Het uitwerken van de omstandigheden waaronder dergelijke maatregelen kunnen worden ingezet blijft een bevoegdheid van de minister. De burgemeester moet bij het uitoefenen van deze bevoegdheid noodzakelijkheid en proportionaliteit in acht nemen. Deze wijziging bevordert de mogelijkheden om maatregelen gericht en proportioneel in te zetten op basis van de actuele lokale omstandigheden.

Burgemeester, gemeenteraad en college moeten in onderling overleg vaststellen hoe de burgemeester de betrokkenheid (o.a. informeren, consulteren, besluitvorming en verantwoording) van alle partijen waarborgt bij het nemen van besluiten. De frequentie en de wijze waarop dit gebeurt moet in onderling overleg worden vastgesteld. Er moet naar een zorgvuldige balans worden gezocht tussen de voor de crisisbestrijding noodzakelijke snelheid en regionale afstemming en de inzet van bevoegdheden binnen de reguliere lokale politiek-bestuurlijke verhoudingen.

De rol van de voorzitter van de veiligheidsregio wordt kleiner. De voorzitter is bevoegd om besluiten te nemen op basis van de coronawet als de minister van VWS daartoe heeft besloten vanwege dreigende effecten van meer dan lokale betekenis voor de bestrijding van de epidemie. Als de voorzitter van de veiligheidsregio besluiten neemt is zij verantwoordig schuldig aan de betrokken gemeenteraden. Dit doet zij via een schriftelijk verslag en beantwoording van vragen van de betrokken gemeenteraden.

De voorzitter behoudt een coördinerende rol op het gebied van de informatievoorziening en draagt zorg voor verstrekking van gegevens en inlichtingen over de lokale omstandigheden aan de minister van VWS. De voorzitter blijft ook, namens de veiligheidsregio, deelnemen aan het landelijk Veiligheidsberaad waar de voorzitters veiligheidsregio's de ontwikkelingen in de regio's met de ministers van VWS en J&V afstemmen.

Tenslotte behoudt de voorzitter enkele specifieke bevoegdheden in het kader van de Wet Publieke gezondheid zoals het in isolatie of quarantaine plaatsen van personen en

maatregelen gericht op gebouwen, goederen en vervoersmiddelen (controleren op besmettingen en sluiten van gebouwen).

Regionaal bestuurlijk beleidskader

Vanaf de start van deze crisis hebben de burgemeesters in Kennemerland de aanpak van de epidemie afgestemd in het beleidsteam, waarin de GGD, Politie en OM zitting hebben. Belangrijke gespreksonderwerpen waren interpretatie van maatregelen, handhavingsstrategie en communicatie. Regionaal zijn op hoofdlijnen afspraken gemaakt en lokaal is hier uitvoering aan gegeven, voor zover het landelijke kader daar ruimte toe bood. Deze regionale samenwerking heeft zijn vruchten afgeworpen en dit willen we graag met de inwerkingtreding van de tijdelijke wet behouden.

Alle burgemeesters in Kennemerland vinden het van belang en van grote meerwaarde om als één overheid herkenbaar en eenduidig te blijven handelen. We willen een grote differentiatie en onduidelijkheid over regels en handhaving in de regio voorkomen. Daarom zal het huidige Beleidsteam in een vergelijkbare vorm en samenstelling, worden voortgezet voor afstemming van maatregelen, communicatie en handhaving waarbij de burgemeesters hun eigen bevoegdheden hebben. Ook operationeel wordt de crisisorganisatie aangepast zodat het beter aansluit op de tijdelijke wet en gemeenten kan ondersteunen waar noodzakelijk. We hebben te maken met een langdurige crisis waarin reeds langere tijd en nog geruime tijd veel wordt gevraagd van de eigen gemeentelijke organisatie, de regionale organisatie en inzet van andere organisaties zoals de GGD en politie.

Vanuit de gedachte dat we in Kennemerland zoveel mogelijk als één overheid willen optreden, willen we zorgvuldig blijven afstemmen binnen een gezamenlijk beleidskader. Hieronder het voorgenomen beleidskader voor de aanpak van de coronacrisis in Kennemerland:

- Onze aanpak is gericht op het voorkomen en beperken van besmettingen coronavirus, mede op basis van landelijke wetgeving en richtlijnen;
- Inzet van maatregelen is lokaal waar het kan en regionaal/landelijk waar het moet;
- Bij de inzet van maatregelen en handhaving wordt zo veel mogelijk aangesloten op de actuele situatie: streng wanneer het moet en mild als het kan;
- Maatregelen en handhavingsstrategie worden binnen de regio afgestemd om een waterbedeffect te voorkomen;
- Bij de inzet van lokale maatregelen worden de maatschappelijke-, economische- en sociale gevolgen voor de eigen gemeenten en omliggende gemeenten betrokken in de afweging;

- Communicatie over maatregelen wordt regionaal afgestemd. De wijze waarop gecommuniceerd wordt is lokaal maatwerk.

Wij willen u vragen om het voorgestelde regionale beleidskader te bespreken in uw raad en eventuele aanvullingen via de burgemeester mee te geven zodat dit kan worden meegenomen in het regionaal overleg. Landelijk wordt gewerkt aan model-beleidskader voor de gemeenten en veiligheidsregio's. Indien daar nieuwe zaken in naar voren komen die van belang zijn voor Kennemerland, zullen wij die verwerken in ons beleidskader en de gemeenteraden daarover informeren.

Met inachtneming van de verschuiving van bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden is het wenselijk voor een aantal thema's te bepalen op welke wijze we regionale samenhang behouden.

1. Interpretatie van maatregelen

Bij nieuwe maatregelen komt het regelmatig voor dat er concrete gevallen zijn in één of meerdere gemeenten waarbij het de vraag is of de maatregelen daar wel of niet van toepassing zijn. Regionaal wordt met elkaar afgestemd, en indien nodig op landelijk niveau, hoe met deze gevallen wordt omgegaan. In de gezamenlijke aanpak blijven we het noodzakelijk vinden om regionaal de vraagstukken zo veel mogelijk af te stemmen en een gezamenlijke lijn te voeren.

2. Ontheffingen

Met de tijdelijke wet wordt de burgemeester in bepaalde gevallen bevoegd voor het verlenen van ontheffingen. Wanneer het verlenen van ontheffingen tussen gemeenten tot grote verschillen leidt, is dit lastig uit te leggen aan inwoners en ondernemers die allen te maken hebben met dezelfde crisis. Het kan zijn dat lokale verschillen in bijvoorbeeld het risiconiveau aanleiding zijn om verschillend om te gaan met ontheffingen, maar uitgaande van een vergelijkbare situatie is het moeilijk uitlegbaar aan inwoners wanneer (grote) differentiatie optreedt. Om ook op dit specifieke terrein te borgen dat samenhang en daarmee geloofwaardigheid van de overheid en draagvlak wordt behouden, worden ontheffingen verleend in afstemming in de regio.

3. Toezicht en handhaving

Toezicht en handhaving is een gezamenlijke opgave van alle toezichthoudende en handhavende diensten. Het betreft een lokale aangelegenheid. Van belang is binnen de regio af te stemmen over uitgangspunten en strategie, zodat tegen overtredingen op eenzelfde wijze wordt opgetreden. Hiervoor zijn ook landelijk uitgangspunten vastgesteld, ten behoeve van gelijkheid en voorspelbaarheid voor de inwoners van

verschillende gemeenten. Een gezamenlijke regionale handhavingsstrategie wordt behouden. Wanneer deze wordt aangepast wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd. De handhavingsprioriteiten worden lokaal in het driehoeksoverleg tussen burgemeester, officier van justitie en politiechef bepaald.

4. *Communicatie*

Voor de aanpak van covid-19 is het van belang om als overheid een eenduidige boodschap uit te stralen. Het uitgangspunt is: één overheid, één boodschap. Regionaal blijft daarom een Corona communicatieteam behouden dat een spilfunctie blijft vervullen tussen Rijk en gemeenten en de gemeenten onderling.

5. *Informatie*

Naast de directe informatievoorziening binnen en tussen gemeenten wordt ook uitvoering en ondersteuning geboden aan de voorzitter van de veiligheidsregio die een informatieplicht behoudt richting de minister van VWS.

Naast deze thema's is het voornemen van de burgemeesters om ook op andere thema's afstemming met elkaar te zoeken. Denk hierbij aan de volgende thema's:

- aanpak van evenementen en feestdagen zoals Sinterklaas, Kerstdagen en oud en nieuw;
- regionale corona impact monitor: de monitor wordt in het burgemeestersberaad besproken. Conclusies op basis van de monitor en uitvoeringsbeleid om de maatschappelijke, economische en sociale gevolgen voor onze inwoners zoveel mogelijk te beperken is aan het college en de gemeenteraad;
- algemene vraagstukken zoals verkiezingen.

Deze brief is een samenvatting van de nieuwe tijdelijke wet. Omdat wij ons kunnen voorstellen dat u nog vragen heeft, willen wij de gemeenteraden in Kennemerland op 24 november 2020 van 19:00 uur tot 19:45 uur een korte webinar aanbieden waarin de wet wordt toegelicht. Tijdens deze webinar heeft u de gelegenheid om technische vragen te stellen. U kunt zich via coronavragen@vrk.nl aanmelden voor de webinar. Het is ook mogelijk om technische vragen op voorhand aan te melden via coronavragen@vrk.nl.

Ten slotte willen we melden dat na afschaling van de GRIP4 de voorzitter, conform de wet Veiligheidsregio's, een schriftelijke verantwoording zal afleggen aan de gemeenteraden over de aanpak van de crisis in de periode dat GRIP 4 van kracht was. In juli heeft u een tussentijdse verantwoording ontvangen over de aanpak van de crisis tot juni. De vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen zal de voorzitter

schriftelijk beantwoorden. Daarnaast zal de voorzitter mondelinge inlichtingen verstrekken aan gemeenteraden die daarom verzoeken.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van de
veiligheidsregio Kennemerland

De burgemeester van Beverwijk,

mw. M. Schuurmans-Wijdeven

drs. M.E. Smit